

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Vt certius milites Christum agnoscerent, ipse prodit obuiam illis capere quærentibus, & voce illa ego sum, omnes pro sternit in terram, sicut Samson Philistæos mandibula, & armigero suo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

Christus Dominus dicitur. Si quis sicut...
 Menti his aquis sibi profuerunt. & multi
 nequaquam, non tamen idcirco desistit aquas
 tanta profunditate vberitate, ut quamvis multi
 illas bibere desisterent, nemini tamen deficiat.
 Imaginari non possumus montem sterilitatem,
 nec terram infertilitatem, quam cor
 magnum facili discipuli & Iude traditoris.
 Optime nouerat Christus quod in corde illo
 diabolico nullum effectum. Ios tunc verbum
 lum, in quo pernicia contumax tam altis
 egredietibus: nihilominus illi tacuit semen:
 non sol est, qui spem vitæ radios: fons est qui
 non effundit aquas: nam postquam mille
 mansit modis insultum hunc ad penitentiam
 tam peruenit Apollolum: nunc illi pedes
 laqueo, non illi corpus suum in cibum
 agnudo, nunc illententum indicando pro
 ditionis scelis: nunc minus illum terrendo
 tandem slumem hunc modum aggressum:
 quippe illi mortua proponendo, quorum
 nunquodque, nisi Iudas fuisset, si sciret
 ut ducam illi pasceret bonitatem, Pri
 mum quod illam accipiat. Secundum, quod
 cum amicum apparet Tertium, quod amice
 precudetur: ad quod venisti: Quartum, quod
 cum proprio compellet nomine: & tandem
 quod ostendat omnia sibi esse manifesta.
 dicit ad quod venisti Iudas, ostendit filium hominis
 natus: tamen propter horum nihil suam
 mouit Iudas intentionem, nec à capiendo
 magis suo desistit obitiamissimis. Forte
 miles comites aduerunt, seruant in quem
 cum Iuda habuit adierunt, comque sibi
 peruenirent se iam præ manibus habere
 occubonem quam quærent, eò recta festi
 uant ubi Christus morabatur: verum illos
 Christus in mure præuenit, obuiam eis pro
 cedit, eosque interrogat. Quom queritis Quis
 hoc non miratur: quod Dominus primus illis
 occurrit & quidem capiendus. O vim amoris
 reg. homines ardentissimi, qui ad ea illum
 impellit? Vi autem nox illis non esset ob
 staculo, quo minus eum agnoscerent, ordinat
 ut faceret adherere & lucernas. Et ne forte in
 vultu peccati decipiatur quem laterna mani
 festabat, prior illos alloquitur. Et ne dolum
 altissimum in actu ipso suspicentur quærentes
 rano, Iudas illos comitatur, qui probè illum
 agnoscebat, eosque ad eum deducit, Ipse

loquitur, ipse salutat ut eum agnoscant, &
 pacis oscule quis sit illi indicat, ne forte ipse
 persona Christi transpatat. Et nihilominus
 non illum agnoscent, nec unquam agnosce
 rent, si ipse se non manifestaret, quamvis Iudas
 illum eis ostenderet. Ad propositam sibi in
 terrogationem respondit: Iesum Nazarenum,
 Dixit eis Iesus: ego sum. Vi ergo dixit eis: ego sum:
 abierunt retrorsum & ceciderunt in terram, timore
 mortui. Facinus miremur infigere: non
 opus est illi gladium educere, vibrare lan
 ceam, nec alia mouere arma ut illos timore
 perecellat, totumque illum exercitum agat
 retrorsum, terrefaciat, argue in terram vique
 prosterнат. O potentiam Diuini verbi plane
 caelestem. O milites bellicosos ait D. Aug.
 vbinam vltra modo potentia? vbinam su
 perbia & Roman, nominis arrogancia? Ad
 quid tantis armorum strepitus, fragorque
 gladiorum quibus armati eum captum pro
 peratis, si ad emicam verbum eius tremore
 inerteque prosternamini? Custodia quæ Chris
 tus seruator in columis, vox eius est Diuina,
 illaque sufficit exercitus deiecit numerosissi
 mos, superat hostes, gladios, signa, arma,
 laternas, facies, milites, ministros, & vni
 co verbo integram illam cohortem animo
 atniquè terribilem: & ecce ad vnicam
 oris apertionem, Ceciderunt in terram, mortuos
 esse dixeris.
 Egegit sane fuit hoc stratagemata Samlo
 nis. Proponunt Philisthai copiosum aduersus
 eum conflare exercitum, & quamvis dum eum
 tentant impugnat, ligatum inueniant, su
 mantque animos quasi iam prædam auribus
 arripent, irruit tamen super eum Spiritus
 Domini: Et sicut solent ad odorem ignis linea
 conijmi, ita vincula quibus ligatus erat, dissipata
 sunt & soluta: & liquidem inermen se nollet,
 calu tamen reperit alium mantibulam. Inuen
 tamque maxillam asini, id est manducalam, qua
 iacobus, arripens interfecit in ea mille viros. De
 Ionatha legimus Reg. quod solo sociatus
 armigero in turmam vigillum irruerit Philis
 tinorum, & modico tempore tantam tamque
 mirabilem ediderit stragem, vi Acciderit quasi
 miraculum à Deo: nam ad quamlibet se venteret
 partem, nihil aliud eius obieciatur aspectui,
 quam Multitudo prostrata, & hinc illucque dissi
 gens. L. 2. Reg. eius mentio fit, qui adinuentus
 interfecit impetu suo. Et in L. Iudicum h. storia
 nat.

IV.
 Aliorum
 ducum
 facinora
 egregia
 narratur.
 Iud. 15. 14
 1. Reg. 14
 15.
 2. Reg. 25.
 8.

Iud. 3. 31. "narratur de Sangar, qui nullis alijs sociatis
 "sibi turmis, sed suis nullis alijs armis nisi
 "vnicie, Percussit de Philistinjs sexcentos viros
 "vnicie: stratagemata sunt hæc quæ sic omnem
 "humanam excedunt potentiam, ut se ipsa
 "potest intelligi: verum hæc omnia facta sunt
 "Christi proprie adferuntur eius potentia: qui
 "non lancea, non ferro, sed voce simplici non
 "turbam Philistinorum, sed integram cohortem
 "patriam ex militibus constantem Romanis
 "& veteranis, perterruit, egit retrorsum, & pro
 "stravit. Quam sunt his viribus alix conse
 "rendæ? Quæ victoria hac gloriosior? Ut ante
 "quam manus iniiciatur, cedant inimici. O
 "Christe Saluator, Leo de tribu Iuda, qui vnicio
 "verbo integram armatamque solo proleis
 "legionem, vnicio verbo tantam militum cater
 "nam timore metuque percellis? Vos autem o
 "milites, sic cum D. Aug. Leo Papa, dicite, vbi
 "vestra sit conspiratio crudelitatis? Vbi inspi
 "tus amorum & tumultus? Vbi laernarum
 "apparatus? Vbi Romani nominis timenda
 "ferocitas? Vbi veterum militum in astra si
 "perbia? Vbi militie hæcenus servata disci
 "plina? Vbi belli perpetuum exercitium?
 "Vah aues nocturnas! ut vnicio splendore seu
 "radio solis, quo vos illustrat, eo modo tenebris
 "obvolvatur & caligine. Hoc inter insigniora
 "celebratur Christi miracula, quod vnicio verbo
 "tantæ multitudinis furorem comprimat, ita
 "ad captivam inhiantem, ita minarum & cædis
 "spirantem, Grande prodigium.

VI.
 "Iulianus Imperator Apollata inter alias
 "blasphemias, quas cum Porphyrio & Cello
 "obijcibat hæc passim audiebatur, quæ substan
 "nabat Apostolos, quod ad vnicum simplexque
 "verbum Christum sequerentur, hominem sibi
 "incognitum & rebus omnibus inopem, quod
 "que sic ab omni recta delirarent ratione, ut
 "ad eius simplicem vocationem omnibus quæ
 "possidebant, renuntiarent, eiusque sequela
 "tanta licet incommoditate, paupertate, &
 "despectu constantes inhaerent. Audit illas
 "D. Hieronymus, illisque respondet, com
 "responsioni D. Greg. Naziani. & Orig. sub
 "scribitur, dicendo, verbum Christi non fuisse
 "nostro simile: nostrum etenim vim non habet
 "humanam monendi voluntatem eius qui im
 "meitate illud intelligit: vnde ut verbis nostris
 "ca quæ voluimus, per Iudeos, medijs, ra

tionibus, persuasionibus, vimus & tentatis
 mentis. Verum Christi verbum Dominum
 secum trahere fortitudinem, quæ mirabiliter
 operabatur in animabus in quibus ipsi plac
 bat, ea omnia quæ diuino suo sedebat bene
 placito. Ignitum eligimus tum vehemens
 ita canit Psalmista Regius: & notat D. Am
 bro, præclarum rationem ob quam Dei ver
 bum valde appositè comparatur igni: quia
 sicut hic, habet hoc, ut vbi tangit, operetur &
 moueat ad quod vult, scilicet ad odium pec
 catorum, amorem virtutum, & salutem impio
 rum. Vnicio sequere me, Eduxit Mathæum de
 telonio & cambijs ac recambijs suis. Sicut
 sic verbi Christi efficacia, quid miramur quod
 illo audito reliquerint Apostoli quosquis
 proprium possidebant, ut Christi sequere me
 men darent ei que adhererent? Solo illo verbo
 Ego sum, quod modo dixit, ad vique cordis in
 tima penetravit militum illorum ac multo
 rum, tantoque illos stupore percussit, ut
 mortuos arbitrentur, & quasi iam effusa
 in terram retrorsum correverint. Sicut illi
 verbo Sequere me tam ardentem infudit cre
 D. Matthæi amorem, ut cum nocens percussus
 esset immerisus, Introque ad dictus, omnia hæc
 negligat, crederetur & remittat, omni rebus
 eorum cura, quo submitteret se Christi disci
 plina. Stupete miraculum.

D. Hieronymus explicans illud Christi
 facinus, de templo mercatores expellente
 Electi vendentes & ementes, &c. sic ait, Mirabile
 omnia signa quæ fecit Dominus, hoc videtur esse
 mirabilissimum, quod vnus homo & illo temporis
 tempore, potuerit ad vnus flagella corruerunt
 tam egeret multitudinem. Hinc scribitur Ori
 genes: Hæc est maius miraculum eius, quo vnus
 conuersa est in vnum: eo quod ille vnus vnus
 subsistit materia, hic vero in multos homines
 dominatur ingratia. Et si vtrique locum tenent,
 quantum ad Origenem explicationem, præ
 clarum, longè fuit miraculum eiectione
 carorum de templo, quum aqua in vinum
 non audia conuersio. Et sicut opusant D.
 Hiero, cetera omnia vsque in illud tempus
 Christo facta superauit: quia præclarissimum
 ex ijs quæ Christus fecit; sed quidem
 eò fuit hoc de quo sermocinamur, quod
 profert rationes a quibus miraculum illud
 commentatur vendentium & ementium
 etio Primò: a personis quæ eliminat. Secundo

V. Quos ta men e mnes Christus precedit.

Tract. 111. in Ioan. Ser. 1. de Passio.

VI. Iuliani Apollatae blasphemata re tud tur.

Contra Iulian. Contra Celsum.

ad eo qui tales exturbat. Teriõ: ab instru-
to quo de templo abigit facilegos quod
non nisi flagellum fuit de nonnullis contor-
sum funiculis. Quato ab effectu secato. Qua
quos illos sicit, Christus erat homo paupercu-
tus, sicuti verõ multi & potentes, medium erat
flagellum, & effectus, fuga vel timor in illis
vehementior, quo turbati fugam inierunt,
ut nec vnus alteri locum cederet, sed eua-
dente satagentur quam poterant velocissi-
me.

Porro quando Christus fuit magis con-
tempubilis? An quando populus eum & in-
finita multitudo sequebatur, vel quando erat
in horto paucis associatus, à Principibus con-
demnatus, ab Apostolo venditus inter arma-
tos medios inimicos? Qui maiori timerent
ratione & homines armis inexpecti, vendendi
tantum & emendi studiis occupati, vel Ro-
mana cohors veteranis instructa militibus,
armatis & ad capturæ facinus ordinatis?
Quid magis timorem incutit: flagellum quod
malum quoddam pœnamque infert, vel vni-
uerum verbum, non terrificum sed blandum
ergo se ipsum indicat: *Ego sum*? Et tandem
quis maior effectus, fugere illum cognoscen-
tes, vel tanto timore & stupore percilli, vt
eum non agnoscant, & quantum ad vires,
pedum langorent iulirmi, sed quasi mortui, &
scelus omni metuque delicti in terram colla-
bantur. O miraculorum miraculum! ò strata
permarum litragema præclarissimum! O
divini verbi vim efficacissimam: *Ego sum*, quo
tantum operatur prodigium! Aliquando de
nube tonitrui prodrens in tantum perterret,
vt nullo misso fulgure vel ignis scintilla de-
cidente, corruat alter sensuum impos & exa-
nimis: similiter ad aenei tormenti fragorem,
licet glandem non explodat ferricam, sola
charta & puluere tremore concutuntur
circumstantes: ita Christus vnico *Ego sum*
nomine hanc cohortem tanto proterruit timore,
vt omnes clambi corruant & quasi mortui
collabantur.

§. 16. *Proiecit milites in terram: metus*
quem de Christo perciperunt: proiecit
hic ex lucis radijs de oculis eius diuinis
elucensibus, & efficacia verbi Ego sum,
licet summa prolaci suauitate.

Inquirunt Doctores az fuerint aliqui radij
ex oculis Christi, vel sonitus verborum eius,
vel totum simul quod tanto concussit totam
hanc uenore multitudinem, vt *abierint retrõ*. Quid
sum & *eciderint in terram*. Opinio est D. Hieron.
Hieron quod radij oculorum Christi tanto
meru prostrauerunt pœdora ministrorum
uerit. Mouet ipse quæstionem, qua ratione conueniat
illud psalterij *Speciesus forma pœ filijs hominum*.
cum illo Isaac: *Non erat ei species neque decore*.
Et respondet in ista uariati de qualitate
vultus Christi per accideos, hoc est quando
sædabatur spuis, sanguine, puluere & alijs
opprobrijs quæ in passione sua tolerauit; porro
in Psalmo loquimur de vultu eius modo quo
communiter apparebat, atque ita dicitur tota
ueritate: *Speciesus forma pœ filijs hominum*.
quia non tantum (inquit D. Hieronymus)
formosus erat vt Deus, sed etiam vt homo.
Virgo & natus de Virgine, formâ vultus elegan-
tior illis omnibus qui ex voluntate viri nati
sunt, qui possunt dicere: *in peccatu concepti ma-*
terea mea. Duas continet facies formas seu
species, vnâ stabilem & permanentem, aliam
mobilem & subiectam alterationi. vultus
permanens non est nisi proportio quædam
debita tractibus seu delineationi vel coloris
vel faciei: sed mobilis ea est quam dicimus
gratiam: sicut dum aliquis in oculis vel lingua
gratiosus est & testuus & quædam est pro-
portio metuum quibus partes positum
autem oculi se mouent. Et præterea ea est
quæ trahit affabiliter, vel concutit terribiliter:
Allicis, aut terret. Hæc illa est quæ mouet,
vnde dicimus: *faciem mihi ostendit beneuo-*
lam.

Et absque dubio mirabilis illa esse debuit
in Salvatore, cum enim procedat ex anima
tanta est elegantior, quanto est anima formo-
rior. Moyses ex gratia quam in vultu suo ex
Diuino contraxit alloquio, qualem ipse pro-
duxit faciem? Facies eius videbatur corruata
populus quam sustinere non potuit. Quis ergo
splen-

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.